

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 6/1998 vp

Hallituksen esitys Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten ja niihin liittyvien tiettyjen asiakirjojen muuttamisesta tehdyn Amsterdamin sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Ulkoasiainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 12 päivänä helmikuuta 1998 lähettäessään hallituksen esityksen Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten ja niihin liittyvien tiettyjen asiakirjojen muuttamisesta tehdyn Amsterdamin sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä valmistelevasti käsiteltäväksi ulkoasiainvaliokuntaan samalla määrännyt, että maa- ja metsätalousvaliokunnan on annettava asiasta lausunto ulkoasiainvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Antero Tuominen, maa- ja metsätalousministeriö
- EU-sihteeristön päällikkö Eikka Kosonen, ulkoasiainministeriö
- johtaja Risto Artjoki, Maa- ja metsätalous- tuottajain Keskusliitto.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Belgian, Tanskan, Saksan, Kreikan, Espanjan, Ranskan, Irlannin, Italian, Luxemburgin, Alankomaiden, Itävallan, Portugalin, Suomen, Ruotsin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä tehdyn Amsterdamin sopimuksen Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten ja niihin liittyvien tiettyjen asiakirjojen muuttamisesta. Sopimus ja siihen liittyvä päätösasiakirja allekirjoitettiin Amsterdamin 2 päivänä lokakuuta 1997. Pää-

tösasiakirjaan sisältyy 59 julistusta, jotka allekirjoittajavaltioiden konferenssi on hyväksynyt tai ottanut huomioon.

Amsterdamin sopimukseen sisältyy asiasisältönsä puolesta kuusi kokonaisuutta: vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue, unionin ja kansalaisten lähentäminen, unionin ulkosuhteiden vahvistaminen, toimielimiin liittyvät muutokset, tiiviimpi yhteistyö sekä yhteisöjen perustamissopimusten yksinkertaistaminen.

Kansalaisten ja unionin lähentämiseen pyri-

tään työllisyyttä koskevilla uusilla määräyksillä, vahvistamalla sosiaalipolitiikkaa ja ympäristöpolitiikkaa, edistämällä kansanterveyden suojaa, lujittamalla kuluttajansuojaa, selkeyttämällä toissijaisuusperiaatteen soveltamista sekä määräämällä unionin toiminnan avoimuudesta.

Unionin toimielimiä ja päätöksentekomenettelyjä koskevia määräyksiä muutetaan siten, että yhteispäätösmenettelyä yksinkertaistetaan ja menettelyn soveltamisalaa laajennetaan, neuvoston määrääneemmistöpäätöksiä lisätään, komission puheenjohtajan asemaa vahvistetaan, yhteisöjen tuomioistuimen asemaa vahvistetaan sekä muiden toimielinten toimivaltaa selkeytetään. Lisäksi Amsterdamin sopimukseen sisältyy määräyksiä jäsenvaltioiden välisestä tiiviimmästä yhteistyöstä eli joustavuudesta sekä yhteisöjen perustamissopimusten yksinkertaistamisesta. Sopimuksia yksinkertaistetaan poistamalla van-

hoja ja merkityksensä menettäneitä määräyksiä siten, ettei artiklojen asiasisältöä muuteta.

Amsterdamin sopimuksen voimaantulo edellyttää, että kaikki jäsenvaltiot ratifioivat sen valtiosääntöjensä asettamien vaatimusten mukaisesti. Sopimus tulee voimaan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen kun kaikki jäsenvaltiot ovat tallettaneet ratifioimiskirjansa Italian hallituksen huostaan.

Esitykseen liittyy ehdotus laiksi Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten ja niihin liittyvien tiettyjen asiakirjojen muuttamisesta tehdyn Amsterdamin sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti Amsterdamin sopimuksen kanssa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Saamaansa selvitykseen viitaten valiokunta toteaa, että Amsterdamin sopimus vaikuttaa vain vähän maa- ja metsätalousministeriön toimialaan. Yhteisen maatalouspolitiikan perustana olevat säännökset, Rooman sopimuksen artiklat 38—46 eivät muutu. Yhteisen maatalouspolitiikan juridiset perusteet säilyvät siten ennallaan eikä päätöksenteko myöskään muutu, vaan Euroopan parlamentin asema päätöksenteossa säilyy ennallaan. Siltä pyydetään vain lausunto ase-
tuksista.

Sen sijaan eläinlääkintä- ja kasvinsuojelutoimenpiteiden oikeusperusta laajenee tähänastisesta Rooman sopimuksen artiklasta 43 uuteen artiklaan 152 silloin, kun kysymyksessä on ihmisten terveyden suojeleminen näillä toimenpiteillä. Tällöin sovelletaan yhteispäätösmenettelyä, joka edellyttää Euroopan parlamentin myötävaikutusta päätöksiin. Tämä on uutta, ja muutoksen taustalla ovat kokemukset BSE-taudin ("hullun lehmän" taudin) torjunnasta. Komission sisäistä organisaatiota muutettiin samasta syystä jo ai-

kaisemmin. Kun kysymys ei ole ihmisten terveydestä, säädöspohja säilyy ennallaan, samoin päätöksentekomenettely. Valiokunta pitää ihmisten terveyden suojelemiseen liittyvää muutosta myönteisenä, sillä muun muassa kokemukset BSE-taudista osoittavat, että aikaisemmin näitä päätöksiä on tehty ministerineuvostossa teho-
maataloustuottajamaiden venti-intressien turvaamiseksi. Tämä onkin vaarantanut Suomessa perinteisesti vallinneen korkean tason eläinten terveydessä ja kasvinsuojelussa, johon maa- ja metsätalousvaliokuntakin on eri yhteyksissä kiinnittänyt huomiota. Ihmisten terveyden suojelemiseen liittyen valiokunta on lausunnossaan (MmVL 10/1997 vp) 25.9.1997 maa- ja metsätalousministeriön selvityksestä rehun lisäaineita ja eläinlääkkeitä, erityisesti tylosiiniä ja spiramysiiniä, koskevan lainsäädännön yhtenäisyydestä (E 29/1997 vp) edellyttänyt, että pikaisesti selvitetään, mitkä antibiootit tulisi mahdollisesti varata pelkästään humanikäyttöön, esimerkiksi tuotantoeläinlääkintää rajoittaen. Samalla valiokunta on tukenut maamme EU:n maatalousneuvostossa esittämää vaatimusta, jonka mukaan

eläinlääkkeitä ja rehun lisäaineita koskevan lain-säädännön ja sen soveltamisen yhtenäisyys tulee selvittää mahdollisimman nopeasti.

Ympäristökysymyksiä koskeva päätöksenteko muuttuu myös yhteispäätösmenettelyksi aikaisemmasta yhteistoimintamenettelystä, mikä vahvistaa Euroopan parlamentin asemaa näissä kysymyksissä. Samalla ympäristökysymysten merkitys ja kestävä kehityksen periaate kirjataan aikaisempaa selvemmin unionin perussopimukseen. Tämä tarjoaa mahdollisuuden saada myös muualle Eurooppaan käyttöön Suomessa jo vallitseva korkea ympäristönsuojelun taso. Näin Suomen maatalouden suhteellista kilpailukykyä EU:n markkinoilla voidaan parantaa.

Valiokunta pitää samoin tärkeänä sitä, että Amsterdamin sopimukseen on kirjattu myös eläinten hyvinvoinnin edistäminen, joka mahdollistaa koko EU:n eläinsuojelun tason nostamisen lähemmäksi maamme tasoa, mikä myös osaltaan parantaa maamme suhteellista kilpailukykyä. Valiokunta on aikaisemmin eri yhteyksissä kannanotoillaan tukenut pyrkimyksiä kohen-

taa eläinsuojelun tasoa EU:ssa. Nyt solmittuun sopimukseen sisältyvä pöytäkirja eläinten hyvinvoinnista velvoittaa ottamaan huomioon muun muassa maatalous- ja liikenne- sekä sisämarkkinapolitiikassa eläinten hyvinvoinnin vaatimukset täysimääräisesti.

Valiokunta on eri yhteyksissä korostanut sitä, että puhdas luonto ja puhdas ruoka ovat elintarviketaloutemme vahvuuksia alan lisääntyvässä kilpailussa. Tämä koskee sekä vientimahdollisuuksia että kotimaista kulutusta. Valiokunta toteaaakin yhteenvedonomaaisesti, että siltä osin kuin Amsterdamin sopimus edellä selostetun mukaisesti vaikuttaa valiokunnan toimialaan, vaikutuksia voidaan pitää pelkästään myönteisinä.

Lausunto

Lausuntonaan maa- ja metsätalousvaliokunta kunnioittavasti esittää,

että ulkoasiainvaliokunta ottaa edellä lausutun huomioon asiaa käsitellessään.

Helsingissä 5 päivänä maaliskuuta 1998

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Timo Kalli /kesk
 vpj. Kari Rajamäki /sd
 jäs. Mikko Immonen /vas
 Seppo Kanerva /kok
 Tapio Karjalainen /sd
 Annikki Koistinen /kesk

Marjaana Koskinen /sd
 Esa Lahtela /sd
 Tero Mölsä /kesk
 Tauno Pehkonen /skl
 Erkki Pulliainen /vihr
 Ola Rosendahl /r.

